monah SAVATIE

Introducerea religiei în şcolile cu directori ateişti

Odată cu răspândirea zvonului despre reintroducerea orelor de religie în şcoală, mulţi s-au revoltat. Ce are religia cu şcoală? Şi este bine că s-au revoltat, înseamnă că în ei, chiar şi după ateizarea completă a multora, a rămas sensibilă antena latenta a religiozităţii. Există, sau ar trebui sau existe, un firesc al relaţiilor şi o armonie necesară, de care cunoscătorii se bucura, iar cei ce nu cunosc o intuiesc. Între religia ortodoxă şi actuala noastră programa şcolară e o mare prăpastie. În această situaţie, introducerea orelor de religie (la clasele primare) ar însemna un gest de gratuitate, poate chiar de profanare. Sau ar însemna revizuirea întregului sistem de învăţământ din unghiul de vedere al creştinismului.

Reacţia marii majorităţi este clară: de ce vreţi să ne tâmpiţi copiii, să creştem o generaţie incultă! Primul clişeu de gândire pe care vreau să-l luăm în seamă: creştinism egal incultură. Acest clişeu s-a dezvoltat în

Apusul catolic mai ales în perioada Renaşterii. De menţionat faptul că el nu ne-a venit pe calea filosofiei sau a politicii, ci din arta. Artiştii renascentini (Michelangelo, Rafael, Leonardo) au fost primii care au elaborat sistematic ideea că biserica este fabrica de răutate şi depozit de primitivism. Totuşi, ei nu au fost nişte gavrosi şi gentil-mani, căci toţi până la unul au lucrat pentru acest întâi duşman al lor, decorând biserici până la sfârşitul vieţii. Cu părere de rău însă, fără să vrem a şmecheri istoria, trebuie să zicem că acea „biserică" împotriva căreia s-au revoltat celebrii artişti nici nu era altfel. Da, aşa era vestita biserica catolică din evul mediu, cu şi mai vestitele sale destrăbălări şi inchiziţii, duşmana a oricărei minţi care ar fi putut să o divulge!

Talentaţii oameni ai Renaşterii aveau toate motivele să se revolte. Trăind în mediul bisericesc cel mai înalt (ca decoratori şi arhitecţi ai unor catedrale prea însemnate şi chiar a locuinţelor papale), aceştia cunoşteau mizeria clerului catolic nu din auzite. Cunoşteau şi incultură lor. Incultura pe care, în ce priveşte istoria şi sensul creştinismului, n-au putut s-o depăşească nici revoluţionarii artişti. E suficient să luăm vestita Capela Sixtină în care Michelangelo a amestecat personajele biblice cu sivilele păgâne, ca să ne dăm seama cât de multe ştiau despre creştinism, atât el, cât şi papa cu tot clerul

care i-au îngăduit această farsă. (Sub fiecare sivila e scris şi până astăzi: sivila cutare, aşa că nu putea fi vorba de o păcăleală). Ruperea relaţiei dintre Răsărit şi Apus în 1054 a sfârşit cu realitatea că credincioşii catolici şi în primul rând călugării nu ştiau nimic despre tradiţia bisericească de până la ei. Lipsa literaturii ascetice care s-a păstrat doar în Răsăritul Ortodox, a dus la catastrofele spirituale şi la fărâmiţarea monahismului catolic în atâtea şi atâtea ordine care nu au nimic unele cu altele, dar şi mai puţin au ele cu creştinismul. Rupţi de tradiţia de o mie de ani, catolicii au fost nevoiţi să reinventeze creştinismul. Şi au inventat mai multe creştinisme, fiecare potrivit cu patimile şi interesele sale. Iar revolta acelor oameni împotriva „bisericii" catolice, din punctul nostru de vedere, este o faptă de virtute, cum a fost, până la un punct, şi cea a lui

Luther. În tradiţia Bisericii Răsăritene avem numeroşi Sfinţi care s-au revoltat împotriva rătăcirilor doctrinare şi morale ale întregului Sinod arhieresc, cum ar fi cazul Sf. Ioan Damaschinul (sec. VIII), anatematizat de trei ori de un astfel de sinod. Ceea ce deosebeşte revolta celor mai sus citaţi de revoltă Sfinţilor este ca cei dintâi, revoltându-se, sfârşeau prin a-şi urma propriile interese, fără să corecteze prin nimic situaţia de care se arătau nemulţumiţi.

Voltaire, Rousseau, Diderot – toţi au încălecat aceeaşi atitudine. Ar fi fost anormal să fie altfel, în acest caz ei ar fi fost pur şi simplu amorali.

Ateiştii ştiinţifici au exploatat până peste poate autoritatea unor astfel de nume. Ei au camuflat în mod abil faptul că există două feluri de a înţelege şi trăi creştinismul: cel romano-catolic şi cel ortodox, între care exista o prăpastie irecuperabilă. Şi Michelangelo, şi Voltaire sau revoltat anume împotriva catolicismului. Ateiştii au transferat ocările lor şi asupra ortodoxiei, sub numele vag de „creştinism". De fapt ei puneau pe seama creştinismului toate aberaţiile întâlnite în cele peste 3.000 de secte pseudocrestine, fie că este vorba de secta castraţilor, sau de alţi bolnavi.

Astfel ei au reuşit să educe antipatia faţă de creştinism. Totuşi, mai înainte de a se fi revoltat renascentiştii, iluminiştii sau romanticii, împotriva aberaţiilor de tot felul s-au revoltat Sfinţii Părinţi. Pentru a ne convinge e suficient să citim lucrările Sinoadelor Ecumenice şi a celor locale.

Cu această ocazie nu ne propunem să apărăm starea morală a

unor reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe în comparaţie cu catolicismul şi celelalte secte (ceea ce ar fi greu), ci doar doctrină şi idealurile ei, deoarece şi numai pentru că respectă nestrămutat învăţătura apostolică. Biserica nu este şi nu a fost

(vedem din epistolele Sfinţilor Apostoli) o adunare de sfinţi, sfinţii sunt în cer, ci o adunare de păcătoşi care se pocăiesc. Sfinţenia poate fi numai individuală, nu colectivă. Atunci când ne pronunţam împotriva sectanţilor nu le reproşam starea lor morala, pentru care nu suntem noi judecători, căci ea ar putea fi ireproşabila ca cea a fariseilor, ci împotriva strâmbării

Evangheliei, căci este păcat împotriva Duhului Sfânt şi împotriva „fraţilor noştri pentru care a murit Hristos" (Ap. Pavel).

Toţi Sfinţii-învatatori ai Bisericii Ortodoxe au fost şi buni cunoscători ai învăţăturilor laice: jurişti, filosofi, matematicieni, medici etc. Tradiţia lor începe cu Moise care a studiat ştiinţa egiptenilor, Daniil pe cea a haldeilor, despre care Sf. Vasile cel Mare (el însuşi jurist şi filosof din sec. IV) spunea că „abia apoi s-au apropiat de studiul Sfintelor Scripturi".

Însuşi Apostolul Pavel a folosit în predica sa din Areopag (Atena) citate din poeţii greci, Menandr şi Epimenide, după cum se poate vedea din Faptele

Apostolilor cap. 17. Prin urmare, nu avea de unde să fie creştinismul duşman al culturii şi al învăţăturii. În zilele noastre sunt cunoscute mănăstiri întregi în care majoritatea călugărilor au cel puţin una-două facultăţi laice şi chiar doctorate în cele mai diverse domenii. Iar atunci când noi, seduşi de tehnicile de manipulare ateiste, afirmăm că ortodoxia este incultura, trebuie să fim atenţi să nu devenim noi înşine inculţi, cunoscând atât de puţine despre un capitol, poate nu cel mai neînsemnat, din istoria umanităţii şi a culturii noastre generale – creştinismul.

Numai un astfel de creştinism, în acord cu tradiţia patristică şi apostolică, trebuie predat în şcoală. În cazul în care religia va fi predată de oameni care au o altă părere despre creştinism, dăuna adusă copiilor (dar în primul rând Bisericii) de introducerea acestor ore în şcoală va fi mai mare decât lipsa lor de până acum. S-ar putea ca Biserica Ortodoxă din Moldova să nu dispună la etapa actuală de suficienţi oameni care să poată realiza acest proiect. Ideea însă n-ar trebui neglijată pe viitor. Nu e nicio catastrofă dacă învăţătorii (de ce

nu, şi profesorii!) moldoveni şi-ar călca pe inima şi ar studia câte ceva despre creştinism din scrierile Sfinţilor Părinţi din primele veacuri, pentru a nu părea părtinitori şi pentru a putea face faţă prozelitismului abuziv ce se face de către sectanţi în şcolile din Moldova.

Cam de ce o directoare de şcoală din Moldova, trecând prin centrul Chişinăului poate spune propriului copil cu nonşalanţa şi chiar extaz: „aceşti doi băieţei care papa lapte de la lupoaica sunt Remulus şi Romus, de la care a provenit poporul român, de la care am provenit noi…", iar despre Hristos nu-i spune nimic, că-i prea multă mitologie şi se strică copilul. Cu cât entuziasm se duc directorii de licee la dezvelirea unor astfel de monumente, dar cu câtă ardoare se împotrivesc ei ortodoxiei în şcoală. Prin rigoarea şi corectitudinea să dogmatica, gândirea ortodoxă ar stabiliza benefic afirmaţiile, de multe ori necontrolate, din manualele şcolare. Dacă va fi cazul, cu altă ocazie voi înşirui câteva mostre de incultura a alcătuitorilor de manuale de la noi şi din România, după care se educa o generaţie de copii dezaxaţi moral şi intelectual.